

ایران کنفرانس

گزارش تحلیلی خبرگزاری مهر / تبعات پیشی گرفتن ثروت از علم

پذیرش دانشجوی پولی در سال های اخیر اعتراضات دانشجویی زیادی را مبنی بر حاکم شدن ارزش ثروت به جای علم در برداشته، اما اکنون این شیوه ورود به دانشگاه ها مسیر دیگری را طی می کند.

به گزارش خبرنگار مهر، اعتراضات دانشجویی به پذیرش دانشجو خارج از فرآیند کنکور و با پرداخت پول از اوایل دهه ۸۰ شمسی آغاز شد. روزهایی که چند دانشگاه بزرگ با عناوینی همچون دوره های مشترک با دانشگاه های خارجی پای پولی ها را به رشته هایی که تنها رتبه های بالا توان رقابت در آنها را داشتند، باز کردند. این شیوه از پذیرش جدا از دوره های شهریه ای دیگر مانند شبانه، دانشگاه آزاد، پیام نور و غیرانتفاعی بود چرا که در این دوره ها ضوابط آزمونی برقرار است.

در سال های ۸۲ و ۸۳ پذیرش دانشجوی پولی با عناوین پذیرش دانشجو بدون کنکور در شعب بین الملل و دوره های مشترک با دانشگاه های خارج از کشور صورت گرفت و در آخرین شکل پذیرش پردیسهای پولی دانشگاهها مطرح شد. اعتراضات گسترده دانشجویان دانشگاه های کشور در شهرهای مختلف به پذیرش دانشجوی پولی که بدون توجه به گذشتن از سد کنکور و تنها بر اساس دریافت شهریه های میلیونی انجام گرفته بود، ادامه داشت اما این امر موجب نشد که برخی از دانشگاه ها این روند را متوقف کنند.

از میان یک میلیون داوطلب کنکور تنها کمی بیش از ۱۰۰ هزار نفر در دوره های رایگان پذیرفته می شوند

در حالی که سالانه بیش از یک میلیون نفر در کنکور شرکت می کنند، تنها حدود ۱۰۵ هزار نفر در دوره های روزانه (بدون پرداخت هزینه) دانشگاه های دولتی پذیرفته می شوند و در عمل بیشتر صندلی های دانشگاه ها با عناوینی چون نوبت های دوم و پردیس های خودگردان، پیام نور و غیرانتفاعی پولی هستند.

المبته پذیرش پولی موافقانی نیز دارد. این عده عنوان می کنند حال که بودجه کافی برای افزایش ظرفیت روزانه وجود ندارد و امکانات کلاس و آزمایشگاه و استاد وجود دارد با پذیرش مازاد و با پرداخت شهریه این امکانات دولتی هدر نرود. ضمن اینکه برخی معتقد هستند که با این روش از روند خروج از کشور بخش عمده ای از علاقمندان به تحصیل پیشگیری می شود.

پس از عقب نشینی برخی از دانشگاه ها در سال ۸۳، در سال ۸۹ قانونی به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید که بر اساس آن به دانشگاه ها اجازه داده شد از ظرفیت مازاد بر سهمیه آموزش رایگان خود و یا ظرفیتهای جدیدی که ایجاد می کنند، بر اساس قیمت تمام شده یا توافقی با بخش غیردولتی و با تأیید هیأت امناء در مقاطع مختلف دانشجو بپذیرند.

در بند دیگر این قانون به دانشگاهها اجازه داده شد که با تصویب مراجع قانونی نسبت به تأسیس شعب در شهر محل استقرار خود یا دیگر شهرها و مناطق آزاد داخل کشور و نیز در خارج کشور به صورت خودگردان و با دریافت شهریه از داوطلبان اقدام کنند.

تبصره قانونی مبنی بر پذیرش در شعب دانشگاههای مذکور در داخل کشور خارج از آزمون

اما مشکل از جایی آغاز شد که بر اساس تبصره ۱ ماده ۲۰ قانون برنامه پنجم توسعه، «پذیرش دانشجو در شعب دانشگاههای مذکور در داخل کشور خارج از آزمون سراسری انجام خواهد شد و ضوابط پذیرش دانشجو برای دوره کارشناسی توسط کارگروه موضوع ماده (۴) قانون پذیرش دانشجو در دانشگاهها و برای دوره های تحصیلات تکمیلی با پیشنهاد دانشگاهها و حسب مورد با تأیید یکی از وزارتخانه های علوم، یا بهداشت، تعیین می شود.»

روند نادرستی که با استناد به این تبصره در دانشگاه ها آغاز شد، موجب شد که پذیرش در رشته های بسیار حساسی از جمله پزشکی، دندانپزشکی و داروسازی بر اساس پول بیشتر و شهریه های میلیونی انجام گیرد تا جایی که در زمان لغو این شیوه پذیرش گفته شد از فسادهای بیشتر جلوگیری شده است!

پذیرش در رشته پزشکی در شعب بین الملل دانشگاه های علوم پزشکی با رتبه های بالایی ۱۰ هزار!

در عمل روند پذیرش دانشجوی پولی به گونه ای شد که هر فردی که در کنکور شرکت می کرد چه مجاز به انتخاب رشته بود و چه نبود می توانست در پذیرش شعب بین الملل دانشگاه های علوم پزشکی در مناطق آزاد، شرکت کند. همین موضوع باعث شد که افرادی با رتبه های بسیار پایین تر از حد انتظار وارد این رشته ها شوند.

این شیوه پذیرش تبعات زیادی به دنبال داشت. برخی دانشگاه ها با وجود ادعای جداکردن عرصه آموزش دو گروه پولی و غیر پولی از یکدیگر اما به دلیل کمبود فضای آموزشی و تحقیقاتی در عمل این کار را انجام ندادند که این امر اعتراضات را به اوج خود رساند تا جایی که در سال ۹۱ وزیر وقت دکتر مرضیه وحید دستجردی در محاصره دانشجویان معترض به هم نشینی با پولی ها قرار گرفت. دانشجویان دانشگاه های علوم پزشکی که در مراسم افطاری شرکت کرده بودند و همگی از رتبه های دو رقمی کنکور سراسری بودند نسبت به همکلاس بودن، هم بخش بودن و هم غذا بودن با دانشجویان پولی اعتراض کردند. دستجردی در آن زمان تأکید کرد که هیچ دانشجوی پولی حق ندارد سر کلاس دولتی ها حاضر شود و باید عرصه آموزش این دو گروه به طور حتم از هم جدا شود و اگر دانشگاهی چنین نکرده به طور حتم

با آن برخورد می شود.

تغییرات پی در پی برای پذیرش پولی در دکتری رشته های غیر پزشکی

مشکلات پذیرش پولی در رشته های غیر پزشکی نیز مورد اعتراض بوده و هست. هنوز بسیاری از فعالان دانشجویی نسبت به پذیرش دانشجویی ارشد و دکتری پولی در پردیس های خودگردان دانشگاه های بزرگ اعتراض دارند و معتقد هستند که به اعتبار نام این دانشگاه ها خدشه وارد شده است.

این در حالی است که شیوه پذیرش پولی در ارشد و دکتری در این سال ها به صورت پی در پی تغییر کرده است. اما در حال حاضر تمامی افرادی که در آزمون های ارشد و دکتری شرکت می کنند پس از مجاز شدن در مرحله انتخاب رشته - محل و در صورت داشتن توانایی پرداخت شهریه های ۲۰ میلیونی تومانی در ارشد و ۶۰ میلیون تومان در دکتری می توانند در پردیس های خودگردان ادامه تحصیل دهند.

برنامه های وزارت بهداشت و علوم در اصلاح روند پذیرش دانشجوی پولی

امسال بالاخره پس از اعتراضات دانشجویی و مشاهده تبعات این موضوع در جامعه دانشجویی، گویا دو وزارتخانه علوم و بهداشت تصمیمات جدیدی را برای این شیوه پذیرش اتخاذ کردند.

المبته اولین گام این اصلاح در دفترچه کنکور سراسری سال ۹۳ صورت گرفت و در مرحله اول پذیرش رشته های ریاضی اعلام شد که تنها دو دانشگاه در پردیس خودگردان دانشجویی پذیرند و در رشته های علوم تجربی هم دانشگاه های علوم پزشکی پذیرنده با شهریه های مشخص اعلام شدند. به این ترتیب دیگر تنها افراد مجاز به انتخاب رشته با رتبه های دو یا سه رقمی توانستند وارد رشته های پرطرفداری مانند پزشکی و دندانپزشکی و مهندسی برق شوند.

وزیر بهداشت: روند نادرست گذشته تصحیح شد

دکتر سیدحسن هاشمی وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در گفتگو با خبرنگار مهر یادآور شد که روند نادرست گذشته تصحیح شده است. وی به مهر گفت: از اول تعریف درستی برای شعب بین الملل انجام نشد. به اسم دانشگاه بین الملل برای رشته های مختلف دانشجویی پولی می گرفتیم. من فکر می کنم وزارت علوم تکلیف را بهتر روشن کرد یعنی هم واحدهای خودگردان داشت و هم واحدهای دولتی.

وی افزود: به هر حال این موضوع از قانون برنامه پنجم برآمده است که مراکز آموزش عالی را مکلف می کند که ۲۰ درصد ظرفیت شان را از طریق اخذ شهریه پر کنند. ما در وزارت بهداشت سال گذشته تعیین تکلیف کردیم و خوشبختانه اثر بسیار ارزشمندی داشت.

هاشمی یادآور شد: بر اساس تصمیم جدید افرادی انتخاب شدند که بهترین رتبه های کنکور را داشتند و آن رویه نامناسب قبلی که هر کس پول بیشتری داشت ولو اینکه سواد کمتری داشت می توانست وارد دانشگاه ها شود، تبدیل شد به یک رویه خوب. به طوریکه مثلا ما در دانشگاه شهید بهشتی رتبه ۲۰۰ کنکور هم داشتیم که از همین مسیر وارد دانشگاه شد.

وی افزود: فکر می کنم آینده دانشگاه های ایران به خصوص دانشگاه های بزرگ بخشی اش در قالب خودگردان باشد.

وزیر بهداشت درباره بحث اعتراض دانشجویان به در کنار هم بودن با روزانه ها گفت: البته این اعتراض به پذیرش های قبلی وارد است اما از این پس دانشجویان پولی نیز مانند دیگر دانشجویان از طریق کنکور سراسری وارد می شوند. آن اعتراضات به این بود که هر کس که پولدارتر است می آید با کسی در یک کلاس می نشیند که تفاوت نمره ورودی آنها خیلی فاحش است اما الان دیگر چنین اتفاقی نمی افتد. شما برترین دانشگاه های دنیا را هم ببینید به همین روال اداره می شوند و افراد باید شهریه پرداخت کنند.

معاون آموزشی وزارت علوم: آیین نامه های مربوط به پردیس های دانشگاهی پس از نهایی شدن اعلام می شود

دکتر مجتبی شریعتی نیاسر - معاون آموزشی وزارت علوم نیز درباره وضعیت پذیرش پولی درباره اعتراض دانشجویان به این موضوع که چرا در برخی دانشگاه ها دانشجویان پردیس های پولی در پردیس اصلی دانشگاه و با سایر دانشجویان از امکانات و اساتید مشترک استفاده می کنند، به مهر گفت: به طور اساسی سیاست، دستورالعمل ها و آیین نامه های مربوط به پردیس های دانشگاهی در دست بررسی است و هر زمان نهایی شد، آن را اعلام می کنیم.

وی یادآور شد: ما در این رابطه اظهار نظر رسمی انجام نداده ایم ولی برخی دانشگاه ها این کار را انجام می دهند منتهی هر زمانی که سیاست کلی را تدوین کردیم و اعلام کردیم ملاک همان خواهد بود.

دانشجویان معترض: پذیرش پولی مغایر با عدالت آموزشی است

اعتراضات دانشجویی هنوز ادامه دارد چرا که تبعات چند دوره گذشته به کاهش فضای آموزشی و پژوهشی انجامیده است. در واقع ورودی‌های سال‌های ۸۵ و ۸۶ که اکنون در سال‌های پایانی تحصیل خود هستند همچنان وام‌دار مشکلات اجرایی نادرست یک تصمیم هستند.

هنوز بازنایب نامه ۲ هزار دانشجوی پزشکی که اعتراض خود را نسبت به روند پذیرش دانشجوی شهرییه پرداز در پردیس‌های دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور اعلام کرده بودند ادامه دارد. چرا که این دانشجویان معتقد هستند علی‌رغم وعده مسئولان آموزشی دانشگاه‌ها هنوز هم فضاهای تحصیلی این دو گروه یکی است و این مسئله به اختلافات آموزشی و فرهنگی میان دو گروه دانشجویان دامن می‌زند.

این اعتراضات حتی به حاشیه یک مراسم رسمی هم رسید و در حاشیه مراسم اعطای نشان ایمنی و سلامت به تولیدکنندگان محصولات منتخب، فرآورده‌های غذایی و آشامیدنی، دانشجویان دوره روزانه دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی در اعتراض به ادغام با دانشجوی پولی یادآور شدند به دلیل شلوغی کلاس‌ها امکان تمرکز و گوش دادن به درس برای دانشجویان و همچنین درس دادن برای استاد وجود ندارد. کتابخانه و سرویس غذاخوری به هیچ وجه پاسخگوی دانشجویان نیست و مشکلات دانشجویان به جای درس و آموزش تبدیل به سلف غذاخوری شده است. این دانشجویان تأکید کردند در حالی که قرار بود پس از ۸ ماه از ادغام دانشجویان خودگردان و دانشجویان عادی، امکانات آموزش فراهم شود با گذشت ۸ ماه هنوز این اتفاق نیفتاده است.

همچنین دانشجویان دیگری نیز در نامه‌ای اعتراضی عنوان کرده‌اند که علیرغم اختلافات زیاد بار علمی و فرهنگی دانشجویان سراسری و شعب بین‌الملل که در دوره‌های گذشته پذیرفته شده‌اند اما همچنان شاهد حضور همزمان این دو گروه در یک کلاس و ارزیابی و نمره دهی هستند که این موضوع به بی‌انگیزگی و ناامیدی دانشجویانی منجر شده است که با زحمت و مشقت، موفق به کسب رتبه‌های برتر کنکور شده‌اند تا در بهترین دانشگاه‌های کشور تحصیل کنند.

در آخرین نامه اعتراضی دانشجویان هفته گذشته خطاب به وزیر بهداشت نوشتند: «تبدیل پردیس‌های بین‌الملل دیروز به پردیس‌های خودگردان امروز از نگرانی‌های جدی دیگر ماست که با تناقض آشکار با عدالت آموزشی و همچنین اسناد بالادستی از مهر ۹۳ اقدام به پذیرش دانشجو کرده‌اند. متأسفانه مسیر پذیرش دانشجو در کشور ما سمت و سوی به شدت نگران‌کننده‌ای گرفته است. دور زدن آزمون‌های مرسوم با پول، بدون ایجاد بسترهای نظارتی در طول تحصیل و هنگام فارغ‌التحصیلی، تضمین کیفیت پزشکان آینده را مورد تردید جدی قرار داده است.»

به نظر می‌رسد اعتراضات دانشجویان به پذیرش پولی و عدم جداسازی دو گروه دانشجویان علی‌رغم وعده‌های مسئولان دانشگاهی همچنان ادامه دارد. چرا که از سویی تصمیم‌گیران آموزش عالی روند پذیرش را ساماندهی کرده‌اند اما هنوز درون دانشگاه‌ها کمبودهای فضای آموزشی و پژوهشی و مشکلات دامن می‌زند و عزم جدی تری از سوی مسئولان آموزش عالی برای تعیین تکلیف وضعیت پذیرش پولی می‌طلبند.